

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.535/2017/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Magyar Anikó ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti székhelyű felperesnek – **jogtanácsos neve (címe)** által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti lakos alperes ellen tagdíj megfizetése iránt indított perében a Gyulai Törvényszék 2017. május 8. napján kelt 5.P.20.084/2017/7. sorszámú ítélete ellen a felperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **részben megváltoztatja** és az alperest terhelő elsőfokú eljárási költség összegét 6.000,- (Hatezer) forintba felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 5.000,- (Ötezer) forint másodfokú eljárási költséget.

A le nem rótt 15.000,- (Tizenötezer) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

Az alperes 2009. június 2. napjától volt teljes jogú tagja a felperesnek. Belépési nyilatkozata szerint a tagdíj fizetésére vonatkozó kongresszusi határozatnak eleget tesz.

A felek 2009. június 2-án megbízási szerződést kötöttek, melyben a felperes vállalta, hogy az alperes akciópótlék érvényesítése iránt indult eljárásokban jogi képviseletét ellátja. Megállapodtak abban is, hogy az ügy eredményes ellátásáért (pernyertesség esetén, vagy ha a munkáltatónak fizetnie kell, illetve egyezség keretében felajánlott összeg esetén, továbbá ha a megbízó szolgálati nyugállományba kerül, illetve ha más, a megbízónak megfelelő megoldás születik) a munkáltató által teljesített nettó összeg 10%-át fizeti meg a megbízó megbízási díjként a felperes szolidaritási alapjába. Rögzítették, hogy bírósági peres eljárás esetén a megítélt perköltség is a felperest illeti, mely valamennyi költségét és készkiadását tartalmazza. A szerződés szerint a munkáltató fizetéséig, illetve a pernyertességig nem igényli a megbízótól semmiféle fizetési kötelezettség teljesítését. Az alperes ezzel szemben vállalta, hogy tagsági viszonyát három évig fenntartja. Kikötötték ugyanakkor, hogy ha a megbízó a megbízást visszavonja, a megbízott a megbízási díj arányos részére jogosult addig felmerült készkiadásai mellett.

A felperes megbízási szerződésből eredő kötelezettségének eleget tett: **(személy neve)** főtitkár képviselte – többek közt – az alperest a ... Megyei Bíróság 3.Mf.... számú másodfokú eljárásában,

melyben a bíróság 3. számú ítéletével jogerősen kötelezte a ... Megyei Rendőr-főkapitányságot jelen per alperese javára 56.606,- forint akció szolgálati pótlék és késedelmi kamatai, valamint 3.500,- forint másodfokú eljárási költség megfizetésére.

Az alperes a megítélt összeg 10%-át a felperesnek nem fizette meg.

A felperes 2010. szeptember 24-én kelt alapszabályának 33/c pontja értelmében a tagsági viszony megszűnik a tagdíj három havi önhibából történő nemfizetése esetén. Amennyiben három havi tagdíj nemfizetés megállapítása után a felszólítást követő 8 munkanapon belül a tag nem rendezi hátralékát, automatikusan törölni kell a nyilvántartásból.

Az alperes tagdíjának összege havi 1.000,- forint, amit 2012 januárjától nem fizetett.

A felperes 2013. október 25-én kelt levelében felszólította az alperest 151.200,- forint és késedelmi kamatai megfizetésére. Az összeg egy része megbízási díj, más része elmaradt tagdíj. Ez utóbbi körében rögzítette, hogy az ellenőrzés során megállapította, az alperes tagdíjat nem fizet, fizetési felszólításának nem tett eleget, ezért tagsága megszűnt 2012. január 1. napján. Utalt arra is, hogy tagsági viszonyát 2012. június 2-ig kellett volna fenntartania.

A felperes 2016. augusztus 19-i felszólítása szerint az alperes összes tartozása 19.700,- forint, melyből 2012. december 3-ig tagdíjtartozás 11.000,- forint, a fennmaradó összeg a ... Megyei Bíróság 3.Mf.... számú ítélete alapján járó meg nem fizetett összeg.

A felperes a fizetési meghagyással indult, majd perré alakult eljárásban módosított keresetében 19.700,- forint és ennek 2012. január 1-jétől számított késedelmi kamatai, valamint perköltség címén 5.000,- forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetét egyrészt arra alapította, hogy a felek között létrejött megbízási szerződés alapján eljár az alperes képviseletében az általa indított perben, melyben pernyertes lett, következésképpen jogosult a megítélt bruttó összeg 10%-ára, valamint a megállapított perköltségre. Ezen túl mivel 2012. január 1-jétől tagdíjat nem fizetett, azt meg kell térítenie tagsági viszonya fennállásáig. Jogalapként a Ptk. 474. § (1) és (2) bekezdését, 478. § (1) bekezdését és 479. § (1) bekezdését jelölte meg. Keresetében egyrészt az alperes tagsági viszonyának 2012. december 3-i, másrészt 2012. január 1-jei megszűnését állította.

Az alperes ellenkérelmében nem vitatta a megbízási díj alapján fennálló követelést (8.700,- Ft), valamint 3 havi tagdíjtartozást (3.000,- Ft), ezt meghaladóan azonban a kereset elutasítását kérte. Véleménye szerint az alapszabály alapján 3 havi tagdíj nemfizetés esetén tagsági viszonya megszűnt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 11.700,- forint és késedelmi kamatai, valamint 3.000,- forint perköltség megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolásában kiemelte, a 2010. évi hatályos alapszabály 33/c pontja a tagdíj 3 havi, önhibából történő nemfizetéséhez a tagsági jogviszony automatikus megszűnését fűzte szankcióként. A 3 havi összegen felül az alperest további tagdíj fizetési kötelezettség nem terheli, a tagsági jogviszony ugyanis nem szerződéses kapcsolat, annak megszüntetése nem szerződésszegés, így nem szankcionálható. Végül utalt a kereseti kérelem ellentmondásosságára a tagsági jogviszony kötelező fenntartása és a tényleges megszűnése közötti követelések kapcsán.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést annak részbeni megváltoztatása és az alperes kereset szerinti marasztalása érdekében. Kifejtette, az alperes a megbízási szerződésben 3 évre vállalta tagsági jogviszonya fenntartását, amivel nem mosható össze az alapszabály tagdíj nemfizetés esetére irányadó szabályozása. Mindezekből azt a következtetést vonta le, hogy a szerződésben vállalt 3 év elteltével, 2012 júniusában nem szűnt meg az alperes tagsági jogviszonya. 2012 júniusáig az alperes szerződéses kötelezettsége volt a tagság fenntartása, csak az ezt követő 3 havi nemfizetés alapozhatná meg tagsági jogviszonyának automatikus megszűnését. Mivel azonban tagsági viszonya ténylegesen – az alapszabályban meghatározott szabályozott eljárás után – 2012.

december 3-án szűnt meg, eddig áll fenn díjfizetési kötelezettsége. Végül sérelmezte a megállapított perköltség összegét.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokai szerinti helybenhagyására irányult.

A fellebbezés kisebb részben alapos.

A megbízási szerződés alapján járó díjfizetési kötelezettség körében a felek között nem volt vita, így a másodfokú eljárás tárgyát a felperes tagdíj iránti igénye képezte.

Az erről való döntés során lényegi szerepet kapott annak megítélése, hogy a szerződésben kikötött, az alperes által a felperesi szakszervezetnél kötelezően vállalt 3 éves tagság összeegyeztethető-e az egyesülési jog szabadságával.

Az egyesülési jog olyan alapjog, melyet a szerződéskötés időpontjában hatályos Alkotmány 63. § (1) bekezdése, valamint a jelenleg hatályban lévő Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdése biztosít. Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. tv. (Ectv.) 3. § (1) bekezdése is az alapvető szabadságjogok között említi az egyesülési jog gyakorlását. Az Alkotmánybíróság több határozatában foglalkozott az egyesülési joggal, ezekben kifejtette, hogy az egyesülési szabadság joga mindenkit megillető szabadságjog, ami elsősorban a cél megválasztásának és a célra rendelt szervezet alapításának szabadságát, továbbá az ehhez való csatlakozás önkéntességét, valamint az önkéntes kilépés lehetőségét jelenti (22/1994. számú AB határozat, 10/2011. (III.9.) AB határozat, ABH1994. 127-129., ABH2008. 1587.).

Az egyesülési jogot illetően – különös tekintettel a szakszervezeti jogokra – az Emberi Jogok Európai Egyezménye is utal 11. cikkében az alábbiakra: Mindenkinek joga van a békés célú gyülekezés szabadságához és a másokkal való egyesülés szabadságához, beleértve érdekei védelmében a szakszervezetek alapítását és az azokhoz való csatlakozás jogát.

Az egyesülési szabadság sem gyakorolható azonban – más alapvető jogokhoz hasonlóan – korlátlanul (10/2011. (III.9.) AB határozat, 21/1996. (V.17.) AB határozat, 47/2008. (IV.17.) AB határozat). Az egyesülési jog szabadságának korlátozását jelenti a szakszervezeti tag meghatározott ideig kötelezően fenntartandó szervezeti tagsága, ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül a Ptk. 200. § (1) bekezdése, vagyis az, hogy a 3 éves tagságra az alperes önként vállalkozott a felperes által vállalt jogi képviselő fejében, ezzel maga járult hozzá egyesülési jogának korlátozásához, arról szabad akaratából döntött. Ilyen körülmények között a korlátozás – önkéntes voltából fakadóan – nem sérthet alapvető szabadságjogot.

Lényeges viszont, hogy a felperes tényelődása szerint (keresetlevél 3. oldal) tagdíjfizetés elmaradása miatt 2012. január 1-jén megszüntette az alperes tagsági viszonyát, vagyis a szerződésben kikötött 3 éves időtartam előtt, ez pedig azzal a következménnyel jár, hogy az alperest kártérítési felelősség nem terheli (rPtk. 318. § (1) bekezdés, 339. § (1) bekezdés) és tagsági viszonyának megszüntetése után díjtartozása sem állhat fenn.

A felperes nem adta magyarázatát annak az ellentmondásnak, hogy keresetlevelében hol 2012. január 1-jét, hol 2012. december 3-át jelölte meg az alperes tagsági viszonya megszűnési idejeként. Előbbit támasztotta alá ugyanakkor keresetlevelének, valamint az alpereshez 2013. október 25-én, a jogviszony megszűnéshez viszonylag közeli időpontban kelt felszólításának tartalma is, ezért az ítéletábra ezt vette alapul az érdemi döntés meghozatala során.

A tagsági viszony tagdíj nemfizetés miatti automatikus megszüntetése kapcsán az ítéletábra szükségesnek látja az alábbi általános alapvetés kifejtését.

Az elsőfokú bíróság – osztva az alperes álláspontját – azon a véleményen volt, hogy a 2010-es alapszabály 33/c pontja alapján 3 havi tagdíj nemfizetés esetén automatikusan megszűnik a tagsági viszony.

A tag alapszabályban vállalt kötelezettsége a tagdíj megfizetése. A felperes alapszabályai rögzítik a tagsági viszony megszűnésének eseteit. Ezek között szerepel előbb kizárásra vezető okként, utóbb pedig önálló esetként a tagdíj fizetés 3 havi, önhibából történő elmulasztása.

Miután az egyesületi szerveződés önkéntessége azt jelenti, hogy a tag önként dönt az egyesületben történő részvételéről és egyesületi tagságának megszüntetéséről, a bírói gyakorlat nem ismeri el a tagsági jogviszony megszűnésének automatikus eseteit. Ahhoz, hogy a tag tagsági jogviszonya saját döntésén túl más módon is megszűnhessen, megszüntethető legyen, az egyesület alapszabályában rendelkezni kell a megszűnési módokról. Ennek megfelelően több döntésében kifejtve a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) nem fogadta el a tagsági jogviszonyt automatikusan megszüntető okként azt, ha a tag a tagdíjat nem fizette meg (BH 2000.274., BH 2000.36., KGD 2002.241.). Ez azt jelenti, hogy a tagsági viszony megszűnésének kimondását, mint jogkövetkezmény alkalmazását megelőzően szükséges figyelmeztetni a tagdíj fizetéssel elmaradt tagot a mulasztáshoz fűződő jogkövetkezményekről való tájékoztatás mellett, csak ezt követően dönthet a szervezet a tagsági viszony megszüntetéséről, illetve állapíthatja meg annak megszűnését.

A felperesi alapszabályok ugyanakkor tagdíj nemfizetés esetére alkalmazott automatikus jogviszony megszűnéséről nem szólnak. A 2005. október 20-án és 2013. május 5-én módosított létesítő okiratok részletesen tartalmazzák a kizárásra vezető eljárás szabályait, a határozathozatal módját, tartalmát, a tagot megillető jogorvoslati lehetőséget. Ennélfogva önmagában az, hogy a tag 3 hónapig nem fizet tagdíjat, külön eljárás nélkül tagsági viszonyának megszűnéséhez nem vezethet. Lényegét tekintve a 2010. szeptember 24-én kelt alapszabály is hasonló, hiszen eszerint is fizetési felszólításnak kell megelőznie a tag nyilvántartásból való törlését. Így tehát egyik alapszabály rendelkezéseiből sem lehet arra a következtetésre jutni, hogy a tag 3 havi tagdíj elmaradás esetén minden további eljárás és értesítés nélkül, az ezt követő naptól már ne lenne tagja a felperesi szakszervezetnek. Ez a tagdíjigényről való döntés szempontjából azt jelenti, hogy tagdíj tartozása az alperesnek az általa nem vitatottan felül nincs.

Helytálló volt azonban a felperes fellebbezése a perköltség összegére nézve. A Pp. 317. § (1) bekezdése szerint a fizetési meghagyásos eljárás díja a perköltség része, így pernyertessége arányában (60 %) a felperest megilleti az ott fizetett költség. Ez az összeg igazoltan 5.000,- forint volt. Értékelte ugyanakkor az ítéletábra, hogy az ügy egyszerű megítélésű, abban a bírói gyakorlatban már kikristályosodott jogelveket kellett alkalmazni, ezért különösebb szakértelmet nem kívánt, ezen túlmenően a per rövid tartamú is volt. Mindezekre figyelemmel nem volt indok a felperesnek járó perköltség felemelésére a közjegyzői díjon felül.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben – a perköltségre vonatkozóan – megváltoztatta, míg egyebekben helyben hagyta.

A felperes fellebbezése kisebb részben vezetett eredményre, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárásban felmerült, jogi képviselével összefüggő költségének viselésére, melynek mértékét az ítéletábra a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, valamint (5) és (6) bekezdései alapján a kifejtett munkával arányosan, mérlegeléssel állapította meg.

A felperest az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján teljes személyes illetékmentesség illeti az általa az Itv. 5. § (2) bekezdésében igazoltak alapján, ezért a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad (Itv. 4. §).

Szeged, 2018. január 12.

Dr. Kiss Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
előadó bíró

Dr. Bálint Attila s.k.
táblabíró